

ГРА ЯК ЗАСІБ ФОРМУВАННЯ КОМУНІКАТИВНИХ УМІНЬ У МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ З РОЗЛАДАМИ АУТИСТИЧНОГО СПЕКТРУ

Перший рік навчання в школі для дитини є важким і стресовим моментом, адже треба прийняти нову соціальну роль – школяр. Навчальна діяльність загалом є колективною співпрацею. Учні повинні вчитися діловому спілкуванню один з одним, вмінню успішно взаємодіяти, виконуючи спільні навчальні дії, тобто проявляти комунікативні навички.

Ю.Л.Ханін розглядає спілкування як інтегральну активність, яка включає у себе три складові: потреба в спілкуванні, емоційне самопочуття при спілкуванні, комунікативні навички та вміння. Натомість Г.М.Андреева виділяє в спілкуванні три взаємопов'язані сторони: комунікативну, перцептивну та інтерактивну. Комунікативна сторона спілкування (комунікація) передбачає обмін інформацією між індивідами, що спілкуються. Перцептивна сторона спілкування полягає в сприйнятті один одного партнерами по спілкуванню і встановлення на цій основі взаєморозуміння. Інтерактивна сторона – це організація взаємодії, тобто саме обмін діями. Конкретно під комунікацією вчені (зокрема С.В.Боріснев) розуміють певний процес обміну інформацією в умовах міжособистісного і масового спілкування за допомогою різних засобів комунікації.

Одним з основних недоліків аутизму є порушення спілкування дитини з оточуючим світом. Труднощі у встановленні контакту з однолітками, поверхневі і специфічні міжособистісні стосунки можуть стати причиною соціальної відстороненості як з боку однокласників, так і вчителів. Тому формування комунікативних навичок – один з провідних напрямів психолого-педагогічної корекції молодших школярів з розладами аутистичного спектру.

Один із методів корекції комунікативних умінь – сюжетно-рольова гра. Вчений А.Б.Добровіч вказує на те, що те чи інше комунікативне завдання (навчитися налагоджувати контакт, правильно вести бесіду і т.д.) вирішується учасниками шляхом імпровізованого розігрування певної ситуації. Одна й та ж ситуація подається декілька разів. Це дозволяє учасникам помінятися ролями, запропонувати свої варіанти поведінки. Після цього проводиться обговорення найбільш вдалих варіантів.

Було проведено дослідження, в якому брали участь 24 учні з першого класу, серед яких були 10 школярів з розладами аутистичного спектру. Раз на тиждень організовувалися групові заняття спрямовані на згуртування та колективне спілкування з використанням сюжетно-рольових ігор. У кінці навчального року було проведено опитування вчителів і батьків, які підтвердили, що в учнів з розладами аутистичного спектру покращилися стосунки з однолітками, вони почали краще розуміти емоційні стани інших, а також більш якісно передавати інформацію через письмо і читання. Слід також зазначити, що під час гри діти не тільки розвивали свої комунікативні здібності, а й активізували свою увагу, пам'ять, мислення, відчували позитивний емоційний підйом, який впливає на мотиваційний компонент навчання.

